

IT&TELEKOMFÖRETAGENS ÅTGÄRDSPAKET

KONSTRUKTIVA FÖRSLAG FÖR ATT KLARA
CORONAKRISEN OCH RUSTA SVERIGE FÖR
FRAMTIDEN

Om det inte vore för vår världsledande techsektor, den relativt höga digitala mognaden bland landets medborgare och att Sverige trots allt har kommit en bit på vägen i sin digitala omställning, hade vi stått ännu svagare i denna kris vi nu upplever. Det är med andra ord viktigt att IT- och telekombranschen kan tackla den pågående krisen på ett bra sätt, inte bara för sin egen skull utan även för andra delar av näringslivet, för den offentliga sektorn och för samhället i stort.

Men även om vi nu är med om en av de snabbaste digitala omställningarna någonsin och att delar av vår bransch går för högtryck, så lider väldigt många företag inom sektorn stort. Med en starkt minskad efterfrågan står nu tyvärr varsel och konkurser inför dörren, om inte något görs.

IT&Telekomföretagen har tagit fram en önskad, politisk åtgärdsplan - på kort respektive medellång och lång sikt - för att branschen ska kunna upprätthålla sin allt viktigare roll som samhällsbärare och som motor för svensk ekonomi. I den stundande lågkonjunkturen som nu står för dörren behövs tillväxtfrämjande investeringar som kan kick-starta den svenska ekonomin. Här kommer den digitala sektorn att utgöra en central roll som möjliggörare, men för detta krävs rätt förutsättningar och att rätt politiska beslut fattas.

I kriser föds det något nytt. Stöd det digitala och kreativa entreprenörskapet inom IT- och telekombranschen - och stöd på så vis lösningar på dagens utmaningar och framtidens jobb.

IT- och telekombranschen sysselsätter drygt 200 000 personer och spelar stor roll för svensk tillväxt. Enligt OECD stod de IT-intensiva sektorerna för upp emot 60 procent av de nya jobb som skapades i Sverige under perioden 2006 - 2016.

Mer åtgärder behövs på kort sikt

Våra förslag:

➤ **Anpassa bestämmelserna kring korttidspermittering till vår bransch**
Förutsättningarna för de företag som inte har kollektivavtal måste förbättras. Många företag i IT-branschen har inte kollektivavtal och för dessa krävs att det finns ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare samt att minst 70 procent av arbetstagarna på en driftsenhet deltar i korttidsarbetet. Den arbetstids- och löneminskning som har avtalats ska dessutom vara densamma för alla deltagande arbetstagare inom driftsenheten. Detta rimmar dåligt med hur branschen och den kunskapsintensiva tjänstesektorn fungerar. För företag utan kollektivavtal innebär regelverket att de i realiteten har mycket små möjligheter att använda sig av korttidsarbete, vilket gör att de tvingas till fler uppsägningar än vad som annars varit nödvändigt. Alla jobb som kan räddas är viktiga!

➤ **Sänk arbetsgivaravgifterna med två tredjedelar i alla företag under fyra månader**

Likviditetsbristen är akut. Stöd måste ut och nå hela vägen fram, utan krånglighet eller otydlighet för att i största möjliga mån undvika varsel och konkurser.

➤ **Beakta delar av IT- och telekomsektorn som samhällsviktig verksamhet**

I det fall ytterligare inskränkningar i individers och organisationers fria rörlighet görs, måste samhällsviktiga funktioner inom branschen kunna säkerställas. Det behöver tydliggöras att många av de tjänster och plattformar som branschen levererar utgör sådana stödfunktioner till samhällsviktig verksamhet som omfattas av MSB:s föreskrifter. Drift- och underhållspersonal bör ges möjlighet att ta sig till arbetsplatser vid en eventuell avspärrning och även kunna passera gränsen till grannländer inom ramen för sin samhällskritiska tjänsteutövning.

➤ **Offentlig sektor måste ta sitt ansvar som en god och stabil kund och hedra ingångna avtal samt upprätthålla efterfrågan**

IT- och telekombranschen är en viktig samarbetspartner till den offentliga sektorn. 2018 köpte offentliga sektorn varor och tjänster inom IT och Telekom för 47 miljarder kronor, vilket motsvarar 6,7 procent av de offentliga inköpen i Sverige. Statliga myndigheter, kommuner och regioner måste fullfölja ingångna avtal och vara en stabil kund som bidrar konstruktivt i dialog med den levererande parten vid t.ex. tillfälliga leveransproblem p.g.a. coronaviruset. Därtill är det av stor vikt att de fortsätter att upphandla enligt de upphandlingsplaner som tidigare lagts fram.

➤ **Ge direkt företagsstöd till startups och SME-företag**

Startups och SME-företag spelar en viktig roll för den svenska techsektorn och för innovationskraften i samhället. Samtidigt är dessa bolag särskilt utsatta i den nuvarande krisen. 4 av 10 startups överlever inte tre månader. 7 av 10 startups med patent överlever inte 6 månader. Lån räcker inte, utan regeringen behöver ge direkta företagsstöd till utsatta företag. Den svenska regeringen borde inspireras av Finland och Norge som har aviserat direkta företagsstöd för startups och SME-företag och genomföra liknande satsningar. Den finska regeringen har beslutat om en miljard euro, varav 300 miljoner är riktat mot mikroföretag och 700 miljoner är riktat mot SME-företag. I Norge har myndigheten Innovasjon Norge tilldelats extra medel om 4,5 miljarder norska kronor för att stötta startups, SME och tillväxtföretag, varav 2,5 miljarder är direkta företagsstöd.

Åtgärder behövs även på längre sikt

Det svåra läge vi befinner oss i just nu riskerar att bli långvarigt och dessutom att återkomma i en andra eller tredje våg. Sverige behöver därför investera för att utifrån ett nytt normalläge minska samhällets och näringslivets sårbarhet och samtidigt främja en hållbar utveckling. Utöver att hantera den akuta situationen behöver det nu också investeras i en omställning för framtiden där de nya jobben och tillväxten finns. Den

senaste tiden har den digitala omställningen gått snabbare än någonsin tidigare. Vi behöver hålla fast vid denna takt och använda det momentum som nu finns i samhället för att på riktigt ställa om och rusta människor och verksamheter för framtiden. Detta är en av de centrala nycklarna om vi ska klara jobben, välfärden och klimatanpassningen.

Vi uppmanar därför regeringen till att investera i ett:

Omställningsprogram som framtidssäkrar och rustar Sverige (Sverige 4.0)

Omställningsprogrammet bör ha en bred ansats och inkludera flera strategiskt viktiga områden. Satsningar som sammantaget gör nytta här och nu, och säkrar att Sverige står väl rustat inför framtiden. Nu behöver regeringen visa på ledarskap, avsätta resurser och bjuda in näringslivet att vara en del i genomförandet. Branschen står redo att vilja bidra och IT&Telekomföretagen och samlar exempelvis gärna en rådgivande grupp, som stöd i arbetet med att vidareutveckla nedanstående förslag. Ett starkt partnerskap och samspel mellan offentliga och privata aktörer är framgångsfaktorn.

Våra förslag:

➤ **Genomför en kompetensreform som rustar individer för framtiden och stödjer omställningen på arbetsmarknaden**

Samhället behöver agera för att öka matchningen mellan människor som står utanför arbetsmarknaden med de sektorer där efterfrågan på arbetskraft kommer att finnas framöver. En kompetensreform bör inkludera följande:

- **Inför ett kompetensavdrag där staten ersätter arbetsgivarens kostnader för kompetensutveckling av personal.**

En permanent modell bör införas, som kan kompletteras under kristider där kompetensutvecklingen sker i samband med korttidsarbete.

[Kompetensavdraget](#) bör i dessa ansträngda tider vara 100 procent och ska kunna nyttjas för kompetensutveckling under den arbetsbefriade tiden. [/](#)

- **En satsning särskilt riktad till enskilda individers digitala färdigheter i form av "tech-checkar".**

Detta fungerar som ett komplement till kompetensavdraget då många av de nya arbetsuppgifterna på arbetsmarknaden är kopplade till just IT och ny teknik. Glädjande nog vet vi att en miljon av svenskarna är intresserade av att jobba inom IT och digitalisering. [Tech-checkarna](#) erbjuds till alla i yrkesför ålder och föreslås även bli tillgängliga för de som inte har en anställning (ex. egenföretagare och den stigande andelen arbetslösa). Checken skulle även bidra till att underlätta för kompetensförsörjningen i näringslivet och i offentliga sektor, eftersom IT-kompetens är en stor bristvara.

- **Fler utbildningsplatser inom IT och digitalisering på högskolor och universitet.**

Regeringen aviserade tidigare i år om fler utbildningsplatser inom den högre utbildningen, vilket IT&Telekomföretagen ställer sig mycket positiva till. Emellertid behövs riktade satsningar för att stärka behovet av digital

spetskompetens. Den av regeringen tillsatta utredningen om behovet av digital spetskompetens kommer att avrapportera först år 2022. IT&Telekomföretagen kan genom sina kartläggningar ([den senaste från april 2020](#)) konstatera att behoven finns här och nu och inte kan vänta till 2022. Dessutom behöver det underlättas för yrkesverksamma med befintlig examen inom IT att läsa kompletterande kurser i linje med [Study Friday-förslaget](#) som arbetats fram tillsammans med bland andra Sveriges ingenjörer, Teknikföretagen och de tekniska högskolorna.

- **Den digitala kompetensen och delaktigheten behöver stärkas för att bryta den sociala isoleringen – inte minst bland landets äldre medborgare.**

Det behövs insatser på äldreboenden och i hemmet för den äldre och mest utsatta delen av befolkningen. En positiv effekt av att öka den digitala delaktigheten bland äldre är social samhörighet och ökad trygghet men här finns även bevisade ekonomiska och hälsomässiga vinster att göra över tid. Nattkameror, hemmonitorering och annan välfärdsteknik i hemmet, i syfte att underlätta för såväl brukare som för personal och anhöriga, är fortfarande rejält underutnyttjat.

- **Växla upp den digitala och hållbara strukturomvandlingen inom näringslivet**

Som ett av världens mest exportberoende länder, där ca 50 procent av BNP kommer från exportnäringen, är det synnerligen viktigt att Sverige har ett konkurrenskraftigt näringsliv. En avgörande del för att företag inom alla sektorer ska vara innovations- och konkurrenskraftiga är att de har förmåga att omsätta och använda ny teknologi. Den digitala mognaden i företag påverkar deras möjligheter till konkurrenskraft men är också avgörande när det kommer till att hantera en kris som den vi befinner oss i just nu. Mognadsgraden bland företag är väldigt skiftande, inte minst mellan stora och små, och mellan olika sektorer. Vi behöver därför stärka den digitala mognaden och skynda på den digitala strukturomvandlingen i näringslivet. Detta bör ske genom att förstärka de insatser som redan finns; exempelvis inom ramen för regeringens samverkansprogram, Smart industri 4.0 och de kompetenscheckar för digitalisering som redan finns, men också genom mer konkreta satsningar som främjar ökad automatisering, cybersäkerhet och ökat nyttjande av AI, IoT och 5G.

- **Accelerera skolans digitalisering och gör en särskild satsning på lärares digitala kompetens**

Den senaste tiden har det tagits enorma kliv när det kommer till att möjliggöra skolundervisning hemifrån. Detta arbete behöver stödjas ytterligare men också förstärkas. Sveriges Kommuner och Regioner presenterade i mars 2019, på regeringens uppdrag, ett förslag till [handlingsplan för skolans digitalisering](#). En viktig del i handlingsplanen var att bygga ut den digitala kompetensen på lärarutbildningarna och att stärka de yrkesverksamma lärarnas kompetens. Regeringen har dröjt med att genomföra handlingsplanen, vilket bör vara en högt prioriterad åtgärd för omställningen efter coronakrisen.

➤ **Accelerera den digitala omställningen av vården och omsorgen för att klara uppdraget**

Det har genom åren tagits fram hyllmeter med utredningar, förslag och piloter kring e-hälsa, nätläkare, nattkameror, hemmonitorering, välfärdsteknik m.m. Men tyvärr har inte tillräckligt mycket skett, tillräckligt snabbt. I krisen har det dock visat sig att det som tidigare har tagit flera år att införa, nu kan komma till värdefull användning inom några dagar eller veckor. Detta vittnar om att vi kan ställa om och att utvecklingen kan gå betydligt snabbare än vad som skett tidigare. Mot bakgrund av de många utmaningar som vården och den sociala omsorgen nu ställs inför - inte minst kopplat till coronaviruset men också relaterat till den demografiska utvecklingen - så behöver vi växla upp den digital omställningen av hela vård- och omsorgssystemet, och det brådskar. Med tanke på att det både finns tydliga behov och en ökad acceptans, är det nu läge att accelerera och stimulera konkret genomförande av [Vision e-hälsa 2025](#).

➤ **Investera i digital infrastruktur för sysselsättning och tillväxt i hela Sverige**

Coronakrisen har visat på behovet av att människor och verksamheter över hela landet har tillgång till snabb och säker uppkoppling. Att investera i snabbt bredband och 5G rustar oss för framtiden och minskar sårbarheten för samhället i stort och är en nödvändighet för att människor på landsbygden ska kunna leva och verka. Idag är det bara fyra av tio hushåll och nästan lika få arbetsställen som har tillgång till snabbt bredband. Som jämförelse har nästan nio av tio hushåll i tätbebyggt område sådan tillgång. Bredbandsutbyggnaden är med andra ord långt ifrån klar. Dessutom är utrullningen av 5G försenad i Sverige. Från att Sverige tidigare har varit bland de främsta i världen med att rulla ut ny teknik, kommer vi nu att vara bland de sista länderna i Europa. Det offentliga bidrag för en fortsatt bredbandsutbyggnad behöver öka och utrullningen av 5G snabbas på och användningen stödjas. Dessutom behövs nationella investeringar i den mjuka digitala infrastrukturen för att möjliggöra säkra och effektiva informationsutbyten samt ökat tillgängliggörande av öppna data. Enligt EU-kommissionen kan ökad användning av öppna data leda till en miljon nya jobb och marknaden värderas till 325 miljarder euro år 2025.

➤ **Stärkt tillit för en uppkopplad värld**

Det behövs ett systematiskt säkerhetsarbete hos både offentliga och privata aktörer. I en alltmer uppkopplad värld behövs ökad medvetenhet om, och prioritering av, digital säkerhet. Allmänhetens förståelse och förmåga att hantera den värld vi lever i behöver också stödjas och desinformation stävjas.

➤ **Visa på tydligt ledarskap och undanröj hinder som fördröjer införandet av smarta lösningar**

Det glädjande i den pågående krisen är att så många vill bidra till och kommer med innovativa idéer och lösningar på de problem och utmaningar vi ställs inför. Inte sällan sitter vår bransch på mycket av innovationerna och entreprenörskapet. Tyvärr har vi erfarenhet av att dagens föreställningar och regler inte alltid är anpassade för nya innovativa tjänster som kan göra stor skillnad. För att ta vara på den innovationskraft och den kapacitet som finns, uppmanar vi därför regeringen att visa på ett tydligare

ledarskap när det kommer till att undanröja hinder och skapa en öppenhet för nya lösningar. Det behöver också, i ökad utsträckning, möjliggöras för experiment och frizoner där idéer och lösningar kan testas. Över tid bör arbetet med policylabs på myndigheter, i vilka näringslivet ingår, prioriteras så att regelverken på bred front anpassas till en digitalt uppkopplad värld.

Utöver ovanstående, har vi genom vår samverkan med Almega och Svenskt Näringsliv, tidigare fört fram krav och förslag på åtgärder som behövs för att dämpa de negativa, ekonomiska effekterna och för att rädda jobben. Läs mer om våra gemensamma förslag på [Almega.se](https://www.almega.se)

Stockholm, April 2020

Mer info och kontakt: [itot.se](https://www.itot.se)